

ΕΝΟΤΗΤΑ 2.3

Συλλογιστική σε Προτάσεις Horn

Γιώργος Στάμου

ΜΕΡΟΣ 2: Αναπαράσταση Γνώσης και Συλλογιστική

Περίληψη Ενότητας 2.3

2

Θέματα

- Μπορούμε να μειώσουμε την πολυπλοκότητα της συλλογιστικής περιορίζοντας τη μορφή των προτάσεων;
- Αναπαράσταση γνώσης με προτάσεις Horn
- Συλλογιστική με ανάλυση SLD
- Απλοποίηση αλγορίθμων με επίλυση στόχων
- Αλγόριθμος backward-chaining
- Αλγόριθμος forward-chaining

Υλικό

- Διαφάνειες παρουσίασης
- Κεφάλαια 8, 9 Βιβλίου Βλαχάβα κα
- Κεφάλαιο 9 Βιβλίου Russel-Norvig
- Κεφάλαιο 4 Βιβλίου Brachman-Levesque

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Προτάσεις CNF

3

- Αναπαράσταση γνώσης στη ΛΠΤ με προτάσεις CNF:
 $[a_1, a_2, \dots, a_n]$, όπου a_i θετικά ή αρνητικά λεκτικά
- Παραδείγματα
  1. [Αγόρι, Κορίτσι] μη-πλήρης πληροφορία
  2. [$\neg$ Παιδί, $\neg$ Αρσενικό, Αγόρι] πλήρης πληροφορία διότι:

$$[\neg \text{Παιδί}, \neg \text{Αρσενικό}, \text{Αγόρι}] \leftrightarrow$$

$$\neg(\text{Παιδί} \wedge \text{Αρσενικό}) \vee \text{Αγόρι} \leftrightarrow$$

$$\text{Παιδί} \wedge \text{Αρσενικό} \supset \text{Αγόρι}$$

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Προτάσεις Horn

4

- Προτάσεις Horn είναι προτάσεις της μορφής:
 $[a_1, a_2, \dots, a_n]$, όπου ένα το πολύ από τα a_i είναι θετικό
- Αρνητικές προτάσεις Horn είναι προτάσεις της μορφής:
 $[a_1, a_2, \dots, a_n]$, όπου όλα τα a_i είναι αρνητικά
- Θετικές προτάσεις Horn είναι προτάσεις της μορφής:
 $[p_1, p_2, \dots, p_n, q]$, όπου όλα τα p_i είναι αρνητικά και το q είναι θετικό
 Οι θετικές προτάσεις Horn γράφονται και:

$$p_1 \wedge p_2 \wedge \dots \wedge p_n \Rightarrow q$$

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Αλγόριθμος ανάλυσης και προτάσεις Horn

5

□ Παρατήρηση 1

Κάθε βήμα ανάλυσης σε προτάσεις Horn εμπλέκει πάντα μία θετική πρόταση.

Αν η άλλη είναι αρνητική, τότε το αναλυθέν είναι αρνητική πρόταση, αλλιώς είναι θετική.

[Κάθε αρνητικό αναλυθέν έχει ένα θετικό και ένα αρνητικό πατέρα, ενώ κάθε θετικό έχει δύο θετικούς πατέρες]

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Αλγόριθμος ανάλυσης και προτάσεις Horn

6

□ Παρατήρηση 2

Έστω S ένα σύνολο προτάσεων Horn και έστω c μία αρνητική πρόταση που μπορεί να παραχθεί αναλυτικά από το S .

Τότε υπάρχει μία αναλυτική παραγωγή της c από το S στην οποία όλες οι νέες προτάσεις είναι αρνητικές.

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Αλγόριθμος ανάλυσης και προτάσεις Horn

7

□ Παρατήρηση 3

Έστω S ένα σύνολο προτάσεων Horn και έστω c μία αρνητική πρόταση που μπορεί να παραχθεί αναλυτικά από το S .

Τότε υπάρχει μία αναλυτική παραγωγή της c από το S στην οποία όλες οι νέες προτάσεις είναι όχι μόνο αρνητικές αλλά και αναλυθέν του προηγούμενου αναλυθέντος στην αναλυτική παραγωγή.

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Αλγόριθμος ανάλυσης και προτάσεις Horn

8

□ Συμπέρασμα

Υπάρχει αναλυτική παραγωγή μίας αρνητικής πρότασης Horn c (συμπεριλαμβανομένης και της κενής) από ένα σύνολο προτάσεων Horn S , αν υπάρχει μία αναλυτική παραγωγή της c από το S τέτοια ώστε κάθε νέα πρόταση να είναι αρνητικό αναλυθέν του προηγούμενου αναλυθέντος στην αναλυτική παραγωγή.

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Ανάλυση SLD

9

□ Ορισμός

Έστω S ένα σύνολο προτάσεων. Αναλυτική παραγωγή SLD (*Selected literals, Linear pattern over Definite clauses*) μίας πρότασης c από την S , και σημειώνουμε $S \vdash_{SLD} c$, είναι μια ακολουθία προτάσεων $c_1, c_2, \dots, c_n$ τέτοια ώστε $c_n = c$, $c_1 \in S$ και c_{i+1} αναλυθέν του c_i και κάποιας πρότασης του S .

Αποδεικνύεται ότι για τις προτάσεις Horn ισχύει:

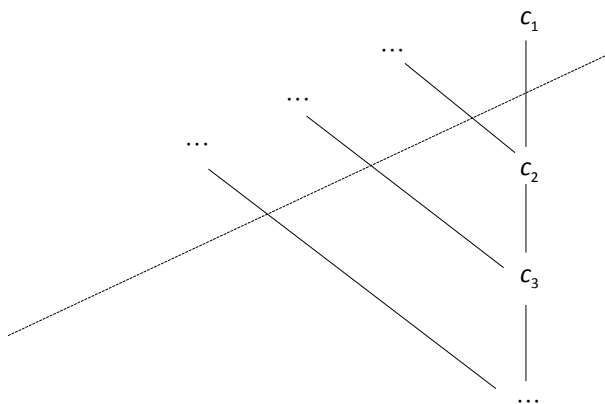
$$S \vdash c \text{ ανν } S \vdash_{SLD} c$$

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Ανάλυση SLD – Μορφή παραγωγής

10

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Παράδειγμα (1)

11

Βρέφος

$\text{Βρέφος} \supset \text{Παιδί}$

$\text{Παιδί} \wedge \text{Αρσενικό} \supset \text{Αγόρι}$

$\text{Νήπιο} \supset \text{Παιδί}$

$\text{Παιδί} \wedge \text{Θηλυκό} \supset \text{Κορίτσι}$

Θηλυκό

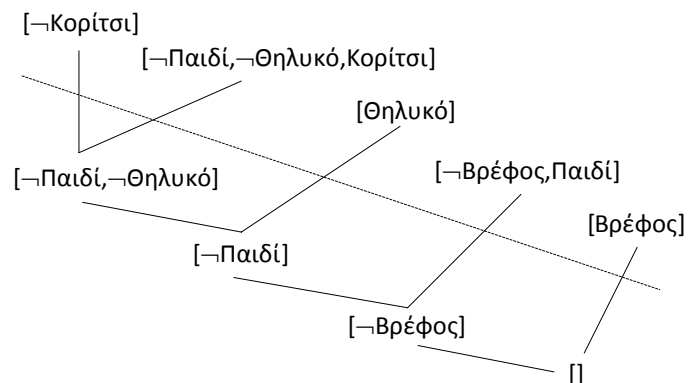
Ισχύει ότι αν ένα άτομο πληροί τα παραπάνω αξιώματα είναι Κορίτσι,
δηλαδή ότι $\text{KB} \models \text{Κορίτσι}$;

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Παράδειγμα (2)

12

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Δέντρα στόχων (1)

13

□ Μία απλή παρατήρηση και λίγη ορολογία

Παρατήρηση

Κατά την ανάλυση SLD ξεκινάμε από μία πρόταση και προσπαθούμε να βρούμε κατάλληλες θετικές προτάσεις για να «διαγράψουμε» όλα τα αρνητικά λεκτικά και έτσι να παράγουμε την κενή πρόταση.

Ορολογία

Θα λέμε ότι το λεκτικό c είναι στόχος της ανάλυσης SLD, όταν προσπαθούμε να αναλύσουμε ως προς c την πρόταση $[\neg c, \dots]$ με κάποια θετική πρόταση της βάσης γνώσης.

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Δέντρα στόχων (2)

14

Ορολογία (συνέχεια)

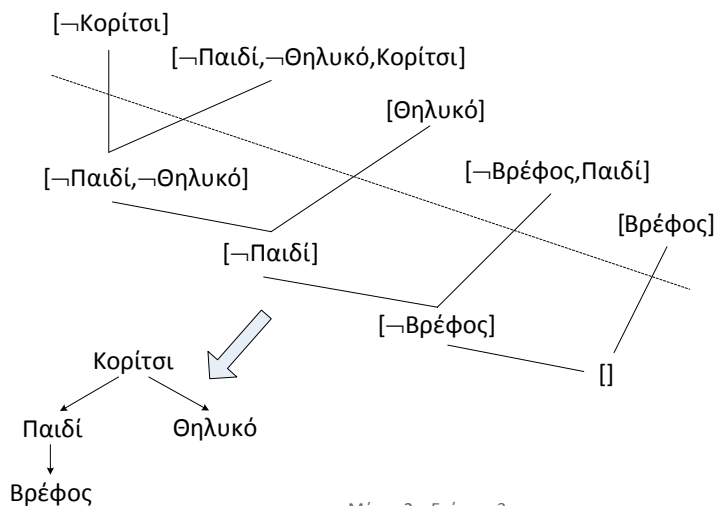
Θα λέμε ότι ο στόχος c *επιλύθηκε* αν στη βάση γνώσης υπάρχει η πρόταση c και συνεπώς μπορούμε να παράγουμε την κενή πρόταση.

Θα λέμε ότι ο στόχος c *μειώθηκε* σε ένα σύνολο υποστόχων $c_1, c_2, \dots, c_k$ αν αναλύσουμε ως προς c με την πρόταση $[\neg c_1, \neg c_2, \dots, \neg c_k, c]$.

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Δέντρα στόχων (3)

15

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Ανάλυση SLD – Backward Chaining

16

Είσοδος: Μία βάση γνώσης KB και ένα πεπερασμένο σύνολο ατομικών προτάσεων $q_1, q_2, \dots, q_n$.

Έξοδος: ΝΑΙ ή ΟΧΙ, ανάλογα αν η ΚΒ λογικά συνεπάγεται όλα τα q_i .

Procedure SOLVE $[q_1, q_2, \dots, q_n]$

If $n = 0$ then return YES

for each clause $c \in KB$, do

if $c = [q_1, \neg p_1, \dots, \neg p_m]$

and SOLVE[$p_1, \dots, p_m, q_1, \dots, q_n$]

then return YES

end for

```
return NO
```

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Ανάλυση SLD – Forward Chaining

17

Είσοδος: Μία βάση γνώσης KB και ένα πεπερασμένο σύνολο ατομικών προτάσεων $q_1, q_2, \dots, q_n$.

Εξοδος: ΝΑΙ ή ΟΧΙ, ανάλογα αν η KB λογικά συνεπάγεται όλα τα q_i .

ΒΗΜΑ 1. Αν όλοι οι στόχοι q_i έχουν επιλυθεί, επέστρεψε ΝΑΙ.

ΒΗΜΑ 2. Έλεγξε αν υπάρχει πρόταση $[p, \neg p_1, \dots, \neg p_n]$ στην KB, τέτοια ώστε όλα τα αρνητικά λεκτικά της να έχουν επιλυθεί και το θετικό να μην έχει επιλυθεί. Τότε, μαρκάρισέ το ως επιλυμένο και επανέλαβε από το ΒΗΜΑ 1.

ΒΗΜΑ 3. Επέστρεψε ΟΧΙ.

Μέρος 2 – Ενότητα 3

Ανάλυση SLD, επιλυσιμότητα και πολυπλοκότητα

18

- Ο αλγόριθμος backward-chaining είναι εκθετικός στην Προτασιακή Λογική (με προτάσεις Horn).
- Ο αλγόριθμος forward-chaining είναι πολυωνυμικός στην Προτασιακή Λογική (με προτάσεις Horn).
- Η ανάλυση SLD είναι μη-αποφάνσιμη στη Λογική Πρώτης Τάξης για προτάσεις Horn.
- Σημαντικό συμπέρασμα
Στη διαδικασία της ανάλυσης, ο στόχος είναι να αποφεύγουμε τους επανυπολογισμούς και τα άπειρα μονοπάτια, με διάφορες τεχνικές. Η διαδικασία αυτή είναι πολύ πιο αποδοτική στην ανάλυση SLD.

Μέρος 2 – Ενότητα 3